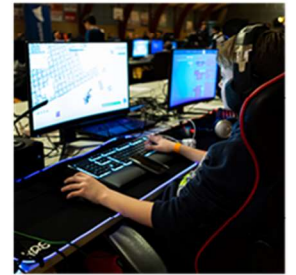

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

Lokal Udviklingsstrategi

LAG & FLAG Thy-Mors
2023-2027

Forord

“Vi støtter lokal udvikling i en mere bæredygtig retning, skaber gode og anstændige jobs, styrker fællesskaber og samarbejder og forbedrer mulighederne for at udvikle levedygtige og attraktive samfund i Thy og på Mors.” er visionen for aktionsgruppen for LAG & FLAG Thy-Mors de næste 5 år.

14 centrale og målbare indsatsområder er udvalgt til udviklingsstrategien. Indsatsområderne er alle baseret på Thy og Mors' behov, særlige kendetegn og stedbundne ressourcer, og skal – på baggrund af lokale initiativer – bidrage til en mere bæredygtig udvikling af hele området.

Målet er at sikre levende og robuste lokalsamfund i land og ved kyst, med relevante arbejdspladser og gode rammebetingelser, så alle i Thy og på Mors kan leve et trygt og godt liv.

Aktionsgruppen bygger på LIGE VÆRD og gensidig RESPEKT for forskellighed i vores virke.

Udviklingen af Thy og Mors er en fælles opgave og et fælles ansvar. Nøglen til succes er samarbejder, fællesskaber og synergieffekter, og det er aktionsgruppens ønske at bidrage bedst muligt hertil.

I de kommende år vil vi realisere strategien, og vi håber, at alle vil være lige så aktive, når strategien skal føres ud i livet, som de har været under udarbejdelsen heraf.

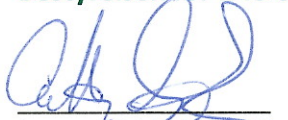
En stor tak til alle der har bidraget til strategien.

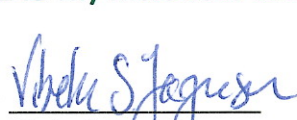
God læselyst!

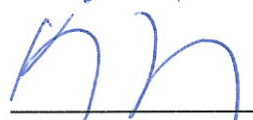
Bestyrelsen

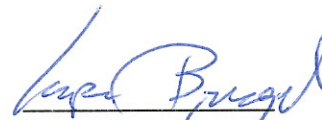
Strategien er godkendt på den ekstraordinære generalforsamling den 16. februar 2023.

Bestyrelsen for LAG & FLAG Thy-Mors 2023-27:

 Annette Qvistgaard
 Forkvinde

 Vibeke S. Jørgensen
 Næstformand

 Kaj Erik Hyldig
 Kasserer

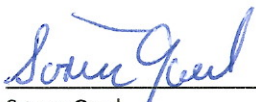

 Casper Bjerregaard

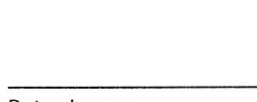

 Ole Steen Larsen

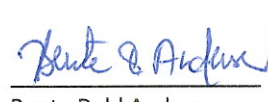

 Knud Erik Jensen

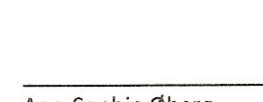

 Christian Kjær Pedersen

 Lars P. K. Christensen

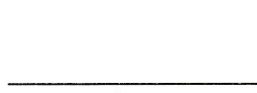

 Søren Goul

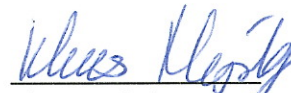

 Peter Larsen

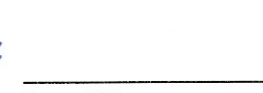

 Bente Dahl Andersen

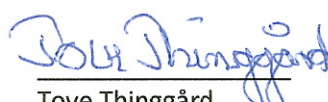

 Ann-Sophie Øberg

 Brian Møller Nielsen

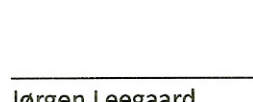

 Gry H.J. Skaarup

 Klaus Myrhøj

 Tove Skinnerup

 Tove Thinggaard

 Lars Steffensen

 Jørgen Leegaard

Indhold

Generelle oplysninger.....	4
A. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien	5
A 1. Lokalsamfundets involvering.....	5
A 2. Godkendelsesprocedure	5
B. Beskrivelse af den lokale aktionsgruppe	7
B 1. Formålet med aktionsgruppens virke.....	7
B 2. Aktionsgruppens netværk og samarbejdskapacitet	8
B 3. Aktionsgruppens ressourcer og kompetencer	9
B 4. Aktionsgruppens vurdering af områdets potentielle ansøgere og aktører.....	11
C. Beskrivelse af områdets socioøkonomiske og geografiske forhold	12
C 1. Infrastruktur	12
C 2. Natur, inkl. Udnyttelse/benyttelse	14
C 3. Særlige miljø- og klimamæssige forhold	14
C 4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, arbejdspladser	16
C 5. Befolkningssammensætning og indkomst.....	16
C 6. Kulturelle forhold – kendetegn for området	17
C 7. Bæredygtig udvikling og grøn omstilling	18
C 8. Evt. særlige stedbundne ressourcer som forekommer vigtige for området.....	18
D. Analyse af lokale udfordringer og potentialer	19
D 1. SWOT – analyserne	19
D 2. Udfordringer og udviklingsbehov i Thy og på Mors	21
E. Udviklingsstrategiens vision	22
F. Udviklingsstrategiens indsatsområder og mål.....	23
F 1. Strategiens hus	23
F 2. Indsatstræet - mål, målbare indsatser og aktiviteter	23
F 3. Bæredygtig udvikling	26
F 4. Inklusion, kønsligestilling og unge	26
F 5. Samarbejde lokalt, tværregionalt i Danmark og Internationalt	27
G. Aktionsgruppens egen prioriteringskriterie	28
H. Udviklingsstrategiens målsætninger, mål for indsatsområder og aktiviteter	28
H 1. Erhvervsrettede mål og aktiviteter	28
H 2. Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne.....	29

H 3. Fiskerirelaterede mål og aktiviteter, der forbedrer vækst, beskæftigelse og bosætning i fiskeriområderne	29
Bilag	30
Bilag 1 LEADER – Metoden	30
Bilag 2 Prioriteringskriterier	31
Bilag 3 Statistik	32
Bilag 4 Eksempel på Kompetencespind	34
Bilag 5 Kilder og links	35

Generelle oplysninger

Aktionsgruppens navn:

LAG & FLAG Thy-Mors 2023-27

LAG/FLAG:

Aktionsgruppen er en integreret aktionsgruppe for LAG og FLAG

Geografisk område:

Aktionsgruppen dækker Thisted og Morsø kommuner og er en del af Region Nordjylland

Aktionsgruppens adresse:

Holgersgade 5A, 7900 Nykøbing Mors

Aktionsgruppens CVR nr.:

43 51 49 97

Aktionsgruppens NemKonto nr.:

9133 1016435

Aktionsgruppens telefonnr.:

20 55 33 43

Aktionsgruppens e-mail:

info@lag-thymors.dk

Forkvinde for bestyrelsen:Annette Qvistgaard, Michel Broes Vej 20, 7700 Thisted
Telefon: 26 36 23 47, E-mail: forkvinde@lag-thymors.dk

A. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien

A 1. Lokalsamfundets involvering

Udarbejdelsen af strategien er gennemført med følgende aktiviteter – herunder initiativer, som har medført, at lokalsamfundet er blevet inddraget i udviklingen af den lokale udviklingsstrategi:

11. maj 2022 blev der afholdt et åbent informationsmøde om den forventede proces og tidsplan for etablering af en lokal aktionsgruppe og udarbejdelsen af udviklingsstrategien, herunder også om LEADER-metoden.

På mødet blev der valgt en interessegruppe, der skulle føre processen videre. Der blev også nedsat to arbejdsgrupper, hvoraf den ene skulle udarbejde en liste over interessante partnere, der skulle danne basis for det fremadrettede arbejde. Den anden arbejdsgruppe skulle udarbejde en plan for den stiftende generalforsamling og lave et udkast til vedtægterne. De to arbejdsgrupper blev færdige med deres arbejde medio august.

På baggrund af informationsmødet og arbejdsgruppernes arbejde, indkaldte interessegruppen til stiftende generalforsamling og borgermøde/workshop om FN's 17 verdensmål om bæredygtig udvikling den 5. september 2022. Generalforsamlingen besluttede at stifte LAG & FLAG Thy-Mors 2023-27 som en såkaldt 'integreret aktionsgruppe' for både LAG & FLAG. Indsigter fra workshoppen benyttedes i det fremadrettede arbejde med udviklingsstrategien.

Medio oktober 2022 igangsatte den nyvalgte bestyrelse arbejdet med udviklingsstrategien. På baggrund af tidligere afholdte møder og indsigter blev der nedsat syv fokusgrupper bestående af bestyrelsens medlemmer: 1) Kommuner og Region, 2) Turisme, 3) Kunst og Kultur, 4) Banker og finansiering, 5) Erhverv / Erhvervsfremmende Aktører, 6) Civilsamfundet og Foreninger og 7) Maritime interesser.

Bestyrelsesmedlemmerne i de enkelte grupper gennemførte herefter individuelle interviews hos relevante og interesserede partnere, jf. arbejdsgruppens liste.

I processen er der afholdt to borgermøder, én om FN's 17 verdensmål og én om Energifællesskaber, derudover er der afholdt 6 strategimøder i bestyrelsen, med emner som status og indsigter fra fokusgruppeinterviews, udarbejdelse af SWOT-analyser, fastlæggelse af indsatsområder og vision og debat og godkendelse af den færdige strategi – klar til høring. Undervejs i processen har "skrivegruppen" løbende omsat de mange skrevne dokumenter og mundtlige tilbagemeldinger til en sammenhængende udviklingsstrategi for LAG & FLAG Thy-Mors.

A 2. Godkendelsesprocedure

Udkast til den lokale udviklingsstrategi blev udsendt til bestyrelsen den 12. januar 2023 til kommentarer, rettelser og tilføjelser. Den 19. januar 2023 blev der afholdt et strategimøde, hvor hovedvægten var en gennemgang og debat om strategiudkastet og de indkomne bemærkninger. Den færdige strategi blev udsendt til bestyrelsen den 23. januar 2023 og udviklingsstrategien blev godkendt af bestyrelsen på et strategimøde den 26. januar 2023.

Herefter blev den sendt i høring hos Thisted og Morsø kommuner samt Region Nordjylland. Samtidig blev der indkaldt til ekstraordinær generalforsamling, der blev afholdt den 16. februar 2023. Indkaldelsen og strategien blev udsendt på mail direkte til medlemmerne.

Offentligheden blev indbudt til den ekstraordinære generalforsamling via SoMe kanaler, og samtidig blev indkaldelsen og strategien gjort tilgængelig på hjemmesiden.

På baggrund af en grundigt gennemarbejdet strategi, også i forhold til kommunernes og regionens strategier, har Aktionsgruppen anset risikoen for at modtage væsentlige bemærkninger fra høringsparterne som værende minimal. Derfor har bestyrelsen fundet det fuldt acceptabelt, at høringsfristen og indkaldelsesfristen til den ekstraordinære generalforsamling var samfaldende. Desuden fandt bestyrelsen det rimeligt, at eventuelle mindre ændringer kunne præsenteres og godkendes direkte på generalforsamlingen.

På den ekstraordinære generalforsamling blev udviklingsstrategien for LAG & FLAG Thy-Mors præsenteret og debatteret, hvorefter den blev godkendt af de fremmødte medlemmer.

Næssundfærgen som sejler mellem Thy og Mors (Foto: Inger Bøgh Bisgaard)

B. Beskrivelse af den lokale aktionsgruppe

B 1. Formålet med aktionsgruppens virke

Det overordnede formål for LAG & FLAG Thy-Mors er at støtte op om gode initiativer, der bidrager til langfristet, bæredygtig udvikling i Thy og på Mors – både økonomisk samt videns- og ressourcemæssigt. Formålet skal sikre levende og robuste lokalsamfund i land og ved kyst, med relevante fremtidssikrede arbejdspladser og gode rammebetingelser, så alle i Thy og på Mors kan leve et trygt og godt liv.

LAG & FLAG Thy-Mors vil være en "udviklings-LAG", der understøtter og styrker mulighederne for dem, der har lyst og viljen til at iværksætte et projekt med støtte midler fra EU. Aktionsgruppen vil tilbyde viden om landdistrikts- og maritim udvikling, medfinansiering til projekter samt støtte til f.eks. etablering af netværk og fællesskaber.

Grundprincipperne i aktionsgruppens arbejde er LEADER-metoden, og bestyrelsen anerkender fuldt ud principperne og de styrker, der ligger heri. Både bestyrelse og koordinator arbejder ud fra LEADER-metodens syv principper: lokale partnerskaber, områdebaseret tilgang, bottom-up tilgang, tværsektoriel tilgang, netværkssamarbejde, innovative strategier og samarbejdsprojekter, der brugt som filosofi og arbejdsredskab skaber udvikling med lokalt ejerskab og forankring.

Det overordnede formål med LEADER-metoden er at sikre en høj grad af lokal borgerinddragelse og indflydelse på udviklingen, herunder skabe sammenhænge, vidensdeling, koordineret helhed og samtænkning. Se mere om LEADER-principperne i bilag 1.

Det er essentielt, at projekter og ansøgninger helt og holdent "ejes" af projektholder selv, da projektholder selv skal drive projektet og indfri dets mål og resultater. Kort sagt er det projektholders ansvar, at projektet lykkes. Bestyrelsen erkender og respekterer nødvendigheden af, at ejerskabet til projekterne ligger hos projektholderne. Det betyder ikke, at bestyrelsen og koordinator ikke kan opfordre mulige ansøgere til at indsende en ansøgning, men alle ansøgninger vurderes på samme vilkår.

Bestyrelsen ønsker ikke at drive eller styre udviklingen i en bestemt retning, men at understøtte de lokale kræfter, tendenser og retninger, der udvikles og drives af lokalbefolkningen. På samme måde ser bestyrelsen i høj grad en opgave i at være medvirkende til at sikre en sammenhængende udvikling, understøtte netværk, fællesskaber og vidensdeling.

Åbenhed, synlighed og kommunikation

Åbenhed, synlighed og kommunikativ information vægtes højt. Aktionsgruppen benytter hertil en kombination af pressemeddelelser, hjemmeside og sociale medier som Facebook, LinkedIn og Instagram. Kommunikationen skal sikre gode muligheder for at give nødvendig information om frister, regler og retningslinjer, men også for at give inspiration fra allerede støttede projekter samt understøtte gennemsigtighed i LAG & FLAG Thy-Mors.

Der er i programperioden 2014-22 udarbejdet to publikationer "LAG&FLAG - Drømme bliver til virkelighed" og "LAG Thy-Mors – Mennesket med passionen" der beskriver et udvalg af de støttede projekter, effekter, menneskene bag og giver et indblik i Aktionsgruppens arbejde. Desuden er der igangsat en proces, der skal resultere i en kvalificeret effektmåling på de støttede projekter.

Aktionsgruppen har allerede besluttet at følge denne strategi op af en pixi-bog, indeholdende en overordnet beskrivelse af visionen og en kort vejledning til potentielle ansøgere.

B 2. Aktionsgruppens netværk og samarbejdskapacitet

LAG & FLAG Thy-Mors' bestyrelse består af 19 medlemmer, der varetager nedenstående socioøkonomiske gruppers interesser, hvoraf de enkelte grupper ikke alene må udgøre et flertal.

Derudover tilstræbes en ligelig køns-, alders- og geografisk fordeling. Bestyrelsesarbejdet er frivilligt.

Bestyrelsesmedlemmerne er fordelt på følgende grupper (antal medlemmer og andel i procent):

- Lokale borgere:	7 (37 %)
- Lokale virksomheder, erhvervsorganisationer og fagforeninger:	4 (21 %)
- Lokale foreninger, herunder natur-, miljø-, kultur-, borger- og fritidsforeninger:	3 (16 %)
- Offentlige myndigheder (disse udpeges af hjemkommuner og -region):	2 (11 %)
- Maritime interesser – ved og på hav og fjord:	3 (16 %)

Aktionsgruppen for LAG&FLAG Thy-Mors 2023-27 (Foto: Angelina Owino)

Bestyrelsen er sammensat af personer, der repræsenterer en bred vifte af faglig viden, kompetencer og erfaringer med en stor alsidig kontaktflade. Bestyrelsens indgående kendskab til lokalområdet er også en vigtig faktor til den løbende rekruttering af nye bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelsens vigtigste opgave er at indstille ansøgte projekter til støtte af LAG eller FLAG midler. Bestyrelsesmedlemmerne skal kunne forholde sig til hvert enkelt projekt. Dette for at kunne afgøre om projektet i tilstrækkelig grad opfylder strategien og kan realisere de angivne effekter, og dermed være berettiget til at kunne opnå støtte. Det kræver kompetencer i at læse og forstå ansøgningens indhold. Under bestyrelsens vurdering er det væsentligt at deltage aktivt, sætte sine kompetencer og viden om lokalområdet i spil for derved at sikre en god og åben dialog, der ender i en kvalificeret afgørelse.

Bestyrelsen anerkender og forstår værdien af samarbejder på tværs af sektorer og forskellige interessegrupper. Den ønsker kontinuerligt at gribe mulighederne for samarbejde med relevante aktører – lokalt, nationalt og internationalt. Deltagelse i netværk kan være begrænset af økonomiske og ressourcemæssige muligheder. Det er vigtigt for bestyrelsen, at disse samarbejder, giver værdi til aktionsgruppen og dens arbejde.

Den tidligere LAG Thy-Mors har i flere år haft tæt samarbejde med Morsø Erhvervsråd og Thy Erhvervsforum – særligt i forbindelse med skrivecafeerne. Alle parter ønsker at fortsætte samarbejdet.

På baggrund af tidligere års erfaring med administrative workshops for projektholdere, har bestyrelsen allerede sat sig for, at der fremadrettet oprettes ERFA-grupper/netværk for projektholderne. Dermed kan foreningen direkte styrke projektholdernes egne kompetencer. Både i forhold til drift og økonomi i de aktuelle projekter og hele virksomhedens eller foreningens fremtidige drift og udvikling. Kompetencestyrkelsen vil samtidig understøtte den lokale vækst og udvikling generelt, hvilket spiller godt i tråd med bestyrelsens ønske om at være en "udviklings-LAG".

B 3. Aktionsgruppens ressourcer og kompetencer

Bestyrelsesmøder

Bestyrelsesmøder afholdes fysisk, jf. foreningens vedtægter. Mødestederne varierer, og der tilstræbes en ligelig fordeling i Thy og på Mors. Bestyrelsesmøderne kan afholdes som videokonference, hvis udefrakommende årsager nødvendiggør dette.

Bestyrelsesmøder afholdes i forbindelse med hver ansøgningsrunde. Derudover afholdes bestyrelsesmøder efter behov. I henhold til tidligere års erfaring afholdes 5-7 møder årligt. I slutning af året godkender bestyrelsen en årsplan for det kommende år. Efter godkendelsen udsendes mødeindkaldelser for de planlagte møder.

Dagsorden udsendes inden hvert møde. Når det er muligt, medsendes relevante bilag. Referat udsendes efter hvert møde, og godkendes og underskrives på det følgende bestyrelsesmøde.

Suppleanter deltager på samme vilkår som bestyrelsesmedlemmerne, dog uden stemmeret, i samtlige bestyrelsesmøder.

Valg af koordinator

Der er på nuværende tidspunkt ikke ansat en koordinator i aktionsgruppen. Ansættelse forventes straks efter den endelige godkendelse af strategien, forventeligt i marts 2023. Det forventes, at aktionsgruppen ansætter en fuldtids koordinator. Der afholdes ansættelsessamtaler, og ansættelsesudvalget forventes at bestå af forretningsudvalget og to bestyrelsesmedlemmer.

Der lægges blandt andet vægt på, at den kommende koordinator har den nødvendige uddannelsesmæssige baggrund, erfaring med projektledelse, EU-støtteordninger (fortrinsvis LAG) og en bred indsigt i samfundsmæssige forhold, gerne inden for udvikling af landdistrikter. Erfaring med foreningsdrift, bestyrelsesarbejde og projektledelse.

Lige så vigtigt som de faglige kvalifikationer og den nødvendige erfaring, skal koordinator have en udadvendt og levende personlighed, der kan formidle troværdigt og forståeligt, ligegyldigt om der tales med erhvervsfolk eller frivillige foreninger.

Koordinatorrollen er en fuldtidsstilling. Baseret på tidligere erfaringer viser det sig, at de samlede arbejdsopgaver overstiger en fuldtidsstilling. Alt efter hvilken koordinator der ansættes, vil specifikke arbejdsopgaver blive udført eksternt.

Foreningen bestræber sig som arbejdsgiver på at agere under verdensmål nummer 8. Den samlede ansættelsesprocedure, herunder ansættelsesudvalg, jobopslag og samtaler, vil naturligvis overholde gældende regler og retningslinjer.

Administration af drift- og projektmidler

LAG & FLAG Thy-Mors arbejder i øjeblikket på en aftale med den valgte revisor om varetagelse af bogføring, lønudbetaling, betaling af fakturaer og evt. andre administrative opgaver.

På den måde sikres en ensartethed og kvalitet, der betyder, at bestyrelsen kan få en løbende budgetopfølgning, som i den tidligere LAG Thy-Mors. Der bliver udarbejdet en godkendelsesprocedure i forhold til betalinger, der sikrer foreningen mod svig og giver mulighed for hurtig indgriben ved uregelmæssigheder.

På baggrund af samarbejdet med revisoren forventes også en forenkling i forbindelse med foreningens årsafslutning og udarbejdelse af årsrapporter. Ligeledes forventes det, at aftalen vil betyde en væsentlig nemmere afregning af driften til Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

I forbindelse med hver indstillingsrunde koordineres og opgøres de til rådighed værende projektmidler i samarbejde med Plan- og Landdistriktsstyrelsen. Opgørelserne fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen er manuelt udarbejdet på Excel-regneark, og det er nødvendigt for LAG & FLAG Thy-Mors ligeledes at føre en manuel kontroloversigt. Det nye CAPTAS IT-system forventes fremadrettet at levere en automatisk oversigt over projektmidlerne. Hvis ikke, vil det være nødvendigt at koordinator fortsætter med den manuelle kontrol.

Sikring af habilitet i bestyrelse/koordinator

Alle nye bestyrelsesmedlemmer bliver inviteret til at deltage i et introduktionsmøde. Til mødet debatteres blandt andet, hvad LAG & FLAG forstår ved "et godt projekt", hvilket er grundlaget for at få en ensartet bedømmelse af ansøgningerne.

I dette møde indgår også en detaljeret gennemgang af de gældende regler for tavshedspligt og habilitet. Gennemgangen sker i forhold til Forvaltningsloven og til LAG & FLAG Thy-Mors' forretningsorden, hvor disse emner også er indeholdt.

Det betyder konkret, at der allerede er fastlagt en procedure for håndtering af forhold, der bevirker inhabilitet, eller kan give anledning til tvivl om inhabilitet. Til alle indstillingsmøder afklares de tilstedeværendes habilitet derfor inden behandling og indstilling af ansøgningerne. Afklaringen sker – på baggrund af tidligere erfaringer – som et fast punkt på dagsordenen og vil fremgå af mødernes referater.

Aktionsgruppen har stor fokus på at sikre habiliteten i bestyrelsesarbejdet. De anser habilitet og gennemsigtighed som væsentlige faktorer i opnåelse af troværdighed i lokalbefolkningen. Troværdighed anses som grundlæggende nødvendigt for, at LAG & FLAG Thy-Mors kan få succes med at gennemføre strategien.

Gennemsigtighed i prioritering af projekter

Alle projektansøgninger scores på baggrund af de af Plan- og Landdistriktsstyrelsen fastsatte prioriteringskriterier, se bilag 2 for detaljer. Derved sikres, at alle projekter vurderes ud fra de samme kriterier. Indstillinger sker på baggrund af ansøgningernes opnåede score, så den ansøgning med flest point

først får midler. Derefter den ansøgning, der har opnået næstflest point, osv. På den måde sikres det, at de bedst vurderede projekter er dem, der får midlerne. Modsat kan eventuelle afslag overordnet begrundes i den givne score.

Løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse

I slutningen af hvert år, fortrinsvis oktober, afholdes et bestyrelsesmøde med strategievaluering på dagsordenen. Her gør bestyrelsen status på strategiens mål og eventuelle nødvendige fremadrettede korrektioner besluttet.

Hvordan sikres tilstedeværelsen af den nødvendige viden og kompetencer

Bestyrelsen består af 19 medlemmer fordelt på forskellige interessegrupper. Bestyrelsen opfylder kriterierne under pkt. B2 og er derudover sammensat af personer med en bred vifte af faglig viden og kompetencer, lokalt kendskab og mangeartede faglige og personlige erfaringer.

Bestyrelsen har allerede besluttet at udarbejde et Kompetencespind, derved kan kompetencer klarlægges og eventuel manglende viden eller kompetencer synliggøres. Det forventes, at denne øvelse gennemføres, efter strategiprocesen er afsluttet.

Bestyrelse og koordinator skal både kunne opfylde gældende regler og lovkrav, gennemføre Aktionsgruppens udviklingsstrategi og leve op til egne ambitioner. Skulle der være områder, hvor nødvendige kvalifikationer eller ressourcer ikke er til stede i bestyrelsen eller hos koordinator, vil disse blive indhentet eksternt. Baseret på tidligere erfaringer vil bestyrelsen gøre brug relevante inspirationsoplæg, enten fra konkrete bestyrelsesmedlemmer, der deler deres ekspertise, eller eksterne oplægsholdere.

B 4. Aktionsgruppens vurdering af områdets potentielle ansøgere og aktører

Erhvervslivet i Thy og på Mors er præget af mange mikro- og små virksomheder (< 50 medarbejdere), deltidsvirksomheder/bierhverv og iværksættere. Mange af dem har svært ved at finansiere virksomhedsopstart og/eller udvikling, og derfor forventer bestyrelsen, at der vil være en del ansøgere fra denne gruppe.

Foreningslivet på Mors og i Thy er både mangfoldigt og bredt favnende. Området bærer stort præg af frivillige ildsjæle og aktive medlemmer, hvor indstillingen er: "Hvis vi skal have noget gjort, må vi gøre det selv". Og det gør de så! Foreningerne og ildsjæle kæmper for at gøre en indsats på hver deres område – uanset om de byder ind med sports- og fritidsaktiviteter, kunst- og kulturaktiviteter, folkeoplysning eller med frivilligt socialt arbejde. Fælles for dem alle er, at de øger befolkningens fysiske og mentale sundhed, skaber identitet og tiltrækningskraft og dermed øger livskvaliteten for den enkelte. Deres indsats for lokalområdet er uvurderlig. Samtidig er den en væsentlig del af opretholdelsen af de gode rammer og levevilkår, der danner grundlag for fastholdelse og øget bosætning i Thy og på Mors. Vi forventer derfor, at der vil være en del ansøgere herfra.

Aktionsgruppen forventer også ansøgninger fra blandt andet kommunerne. Disse projekter er ofte større og tungere, hvor det oftest handler om anlægsprojekter, f.eks. infrastruktur og større naturprojekter. Der kan også være tale om anlægsprojekter drevet af foreninger, men hvor kommunen står som projektholder, da de f.eks. ejer bygningen, hvori projekter skal gennemføres.

C. Beskrivelse af områdets socioøkonomiske og geografiske forhold

C 1. Infrastruktur

Trafikforhold

Thy og Mors er præget af et vejnet med mange småveje og store afstande, der er langt til de større trafikkorridorer. Der er dog – med begyndelse i 2023 – afsat midler på finansloven til at forbedre Rute 26 og 34, som kan gøre det nemmere at komme til og fra området.

Den kollektive trafik i lokalområdet er forholdsvis begrænset, og de fleste er afhængige af bilen som primært transportmiddel. Jernbanen forbinder Thisted sydpå til det øvrige jernbanenet, mens der på Mors slet ikke er jernbane. Området er generelt busbetjent af Nordjyllands Trafikselskab, som i de senere år har omlagt en del faste, mindre ruter til flexture, hvor man kan blive hentet og bragt i taxa til en lav takst. Derudover er buskørsel for de lokale ruter på Mors gratis.

Som en del af den grønne omstilling er der i området også fokus på at skabe rammer for el-ladere og brintstationer. På nuværende tidspunkt er det dog centreret om de større byer med flere forskellige operatører.

Uddannelsesforhold

Thisted Kommune har 15 folkeskoler, hvoraf syv skoler er overbygningsskoler, 10 friskoler og en privatskole. Morsø Kommune har fire folkeskoler, hvoraf én har overbygning. Området har en lang tradition for friskoler og har derfor syv friskoler, hvoraf fire har overbygning. Desuden er der en specialskele for børn med autisme og sociale og emotionelle forstyrrelser. Lokalområdet har flere efterskoler, der har 9. og 10. klassetrin, hvor elever fra hele rigsfællesskabet og fra andre dele af verden kommer og tager et år eller to.

Der er gymnasium og handelsskole i både Thisted og Nykøbing Mors, landbrugsskole i Nykøbing Mors samt teknisk skole, pædagoguddannelse og sygeplejeuddannelse i Thisted. EUC Nordvest tilbyder en bred vifte af efteruddannelser og vil fremover huse første del af den nye maskinmesteruddannelse, MARTEC.

Dansk Skaldyrcenter i Nykøbing Mors er et forskningscenter, som er en del af DTU Aqua (Danmarks Tekniske Universitet). Medicinstuderende kan i Region Nordjylland i samarbejde med Thisted sygehus søge om et sammenhængende uddannelsesforløb, der indeholder Klinisk Basisuddannelse, introduktionsstilling samt hoveduddannelsesforløb.

Der er ikke yderligere uddannelsesinstitutioner i lokalområdet, der tilbyder lange videregående uddannelser (af samlet varighed fra fem år).

I forhold til landsgennemsnittet har lokalområdet flere uddannede på folkeskoleniveau og på de erhvervsfaglige uddannelser, men ligger under gennemsnittet på de gymnasiale uddannelser, korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Generelt er uddannelsesniveauet i lokalområdet lavt, da mere end 30 % af lokalbefolkningen højest har fuldført folkeskoles grunduddannelse, se bilag 3.

Sundhedsområdet

Lokalområdet er, ligesom i mange øvrige områder i Danmark, præget af mangel på almene praktiserende læger. Hele lokalområdet er defineret som "lægedækningstruet" af Danske Regioner.

Lægedækningen består af en blanding af private praksisser, lægehuse, specialklinikker og regionsklinikker. De understøttes af forskellige sundhedscentre samt offentlige og private tilbud. Lokalområdet er ikke særlig stærkt på forebyggende indsatser.

Alle almene læger i området betjener et stort antal patienter og overskrider regionsgennemsnittet for antal patienter. Relativt få praktiserende læger har åben for tilgang af nye patienter. Ligeledes er en stor andel af lægerne ældre end 50 år. [Region Nordjylland 2020].

Den generelle sundhedstilstand i lokalområdet målt på KRAM (Kost, Rygning, Alkohol og Motion) er dårligere end i regionen som helhed. Ligeledes har lokalområdet flere sårbare og socialt udsatte borgere end i regionen som helhed [KRAM]. På trods heraf belaster thy- og morsingboerne ikke sygehusvæsenet i større grad end befolkningen i resten af landet. I gennemsnit besøger thyboer den almene læge 11,1 gang om året og morsingboer besøger lægen 10,7 gange, hvilket ikke væsentligt afviger fra landsgennemsnittet på 10,8 [Region Nordjylland 2020].

Lokalområdet har et akutsygehus i Thisted, som er en afdeling af Aalborg Universitetshospital. Kombineret med svag offentlig transport, betyder det, at borger i yderområderne har en lang og til tider besværlig vej til behandling på sygehuset. Sygehusets funktioner er løbende til debat og behandlingsmulighederne løbende til revision, hvorfor sygehusets funktioner i fremtiden vurderes usikre.

Tidligere var det svært at få de unge til at gennemføre deres Klinisk Basisuddannelse på Thisted Sygehus. De har i de senere år gjort en stor indsats for at vende udviklingen, der nu ser mere positiv ud.

Energiforsyning

Der har været, og er fortsat stort fokus på klima og grøn omstilling til stor gavn for lokalområdet. Blandt andet gennem Testcentret for bølgeenergi ved Hanstholm, Testcentret for store vindmøller i Østerild, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi og senest partnerskabet Klimaalliancen Thy.

På Mors har der frem til nu hovedsageligt været arbejdet med biogas og vind- og solcelleparker. Morsø Kommune har udarbejdet en strategisk varmeplan og en klimaplan for kommunen.

De samlede indsatser og partnerskaber på tværs af fjorden for vedvarende energi sikrer, at begge kommuner og de private aktører griber de stedbundne ressourcer, og de er blandt Danmarks førende inden for grønne energiløsninger. Også i fremtiden forventes store investeringer i udvikling af vedvarende energi teknologier og test af nye ideer.

Teknologi

I forhold til sammenhængskraften med omverdenen er udbredelse af bredbånd og fibernet særdeles god. I Thy har 95 % af boliger og virksomheder adgang til 1 Gbit bredbånd. På Mors er tallet 97 %, mens Nordjylland i gennemsnit er på 96 %. [Tjek dit net]. De to kommuner udmærker sig ved at have en digital infrastruktur i særklasse, hvormed afstande til øvrig infrastruktur delvis kompenseres. Mobildækningen opleves dog flere steder i Thy og på Mors som værende meget dårlig eller helt manglende.

C 2. Natur, inkl. Udnyttelse/benyttelse

Både Thy og Mors er kendetegnet ved unikke naturforhold og storslåede landskaber – her findes det barske mod Vesterhavet og det blide mod Limfjorden.

Thy har en 274 km lang kyststrækning, heraf 226 km med det barske vestkystlandskab og 48 km af den blide fjordkyst. Mors, der er den største ø i Limfjorden, har en kyststrækning på 195 km [Trap.Lex.dk]. Kyststrækningerne udgør en mangfoldighed af områder udlagt til åben natur, nationalparker, plantager, landbrug, fiskeri, rekreative formål, turisme, beboelse og meget andet.

På trods af ovennævnte forskelle, er både Thy og Mors rig på særlig værdifuld natur med unikke naturperler og bosteder for flere sjældne dyre- og plantearter. For Thy kan i særdeleshed nævnes vestkysten og Nationalpark Thy med de store klitplantager. På Mors er det primært kystlandskabet med kystskrænter, molerklinter og strandenge, der skal nævnes. Især på Mors er der etableret store vådområder, der bidrager positivt til bl.a. biodiversiteten i særdeleshed fuglelivet.

Thy og Mors er ligeledes kendt for store rigdomme af forskellige råvarer. Fra Vesterhavets fisk og Limfjordens skaldyr til forskellige bær og urter. Råvarerne er det kvalitetsmæssige grundlag for mange lokale produkter, delikatesser og for gastronomiske smagsoplevelser.

Vestkysten, fjordkysten og landskaberne imellem har mange rekreative, naturmæssige og landskabelige interesser, der allerede drager nytte af de unikke naturgivne ressourcer. De anvendes til events, aktiviteter og oplevelser, f.eks. Cold Hawaii Games eller 100 Miles Mors, der er verdenskendte eksempler på, hvordan de naturgivne ressourcer kan benyttes. Derudover findes et utal af lokale, regionale og nationale arrangementer f.eks. Ultra Trail og Thy Race, TRIT og Pilgrim Mors, de mange vandreruter og stier, mountainbike-ruter, surf-pladser, hav- og fjordbade, søsportscentre, udkigspunkter, fugletårne, shelters, cykelstier, der danner grundlag for det gode liv i Thy og på Mors.

Arealanvendelse

Arealanvendelsen for Thys 1072 km² og Mors' 367 km² adskiller sig markant fra hinanden. Thy med 42 % naturområder lever til fulde op til EU's målsætning om mindst 30 % areal udlagt til naturområder. På Mors udgør naturområder ca. 15 % af arealet. Landbrugsarealer udgør, som i resten af landet, størstedelen af arealerne med ca. 48 % i Thy og 72 % på Mors. Fælles for begge kommuner er, at arealet, der benyttes til infrastruktur, bygninger og andre områder herunder også parker, udgør mindre end de 14 %, der er gennemsnittet i Region Nordjylland. [Danmarks Statistik]

C 3. Særlige miljø- og klimamæssige forhold

Vind og vand

Områdets særlige kendetegn er primært kystlandskabets påvirkning fra vind og vand.

En stor del af området er beliggende langs vestkysten, der er et af Danmarks mest vindudsatte områder med en vindhastighed pænt over landsgennemsnittet.

Vesterhavet raser ved molen i Vorupør (Foto: Pixabay/Thyboe)

Områdets beliggenhed og karakter medfører en særlig sårbarhed over for vandstandsstigninger for kyst- og grundvand. Ligesom der løbende er behov for at sikre mod kysterosion. Det betyder, at bosætnings- og erhvervsmulighederne er mere begrænsede og/eller udfordrede.

Vind- og vandpåvirkningen nødvendiggør en øget robusthed på f.eks. anlægsarbejder og byggematerialer. Ligeledes er der større behov for og krav til klima- og kystsikring, hvilket generelt må anses som et fordyrende vilkår for områdets vækst.

Miljøtilstand

Limfjordens miljøtilstand omkring Mors lever ikke op til vandrammedirektivets krav, om at miljøtilstanden skal være mindst ”god”. Dette gælder både for den økologiske tilstand og kemiske tilstand. Fjorden rammes årligt af iltsvind i større eller mindre omfang [Miljøstyrelsen, 2022]. Omfattende iltsvind kan i værste fald medføre, at alt dyre- og planteliv ødelægges og med store skader for især vandmiljøet, men også for erhvervsfiskeriet og Limfjordens rekreative værdier.

Områdets drikkevandsressourcer er som mange andre steder under pres. Områdets geologiske forhold, herunder saltindstrømning, gamle pesticidrester og PFAS er udfordringer, som vi skal være opmærksomme på [GEUS].

Invasive arter

Invasive arter er en udfordring primært i de kystnære områder, hvor ikke-hjemmehørende arter spreder sig og dermed har en negativ effekt på vores hjemmehørende og områdespecifikke arter. Omvendt er der nogle, der anser visse arter som værende nyttige; f.eks. hybenrose, stillehavsøsters og Sitkagran.

C 4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, arbejdspladser

Sektorernes betydning for beskæftigelsen i lokalområdet er næsten ens, og ledigheden er lav. I 2021 var fuldtidsledigheden på Mors 2,5 % og i Thy 2,6 %, mens den hhv. for regionen var 3,9 % og for hele landet 3,7 %.

De tre største sektorer er industri med lidt over 20 %, som er langt over landsgennemsnittet, sundhed og sociale institutioner udgør sammen over 17 %, mens handel udgør omtrent 14 % af de erhvervsaktive. Størstedelen af de beskæftigede i lokalområdet er inden for lav- mellem- og højteknologisk industri. [Danmarks Statistik]

De offentligt ansatte udgør hhv. 30 % og 34 % af arbejdsstyrken på Mors og i Thy, dermed udgør ansatte i private virksomheder og organisationer over 66 % af arbejdsstyrken, hvilket er højere end landsgennemsnittet. [Danmarks Statistik]

I 2019 udgjorde andelen af enkeltmandsvirksomheder ca. 42 % af alle virksomheder i lokalområdet, mens virksomheder med 2-4 ansatte og 5-19 ansatte hver udgjorde ca. 25 %. De øvrige virksomheder med 20 eller flere ansatte udgjorde ca. 8 %. [Region Nordjylland, Danmarks Statistik]

C 5. Befolkningssammensætning og indkomst

Kort karakteristik af befolkningssammensætning, områdets areal, befolkningstal og befolkningstæthed.

Befolkningstal ultimo 2021			
	Befolkningstal	Areal km ²	Befolkningstæthed
Morsø Kommune	20.068	364	55,1
Thisted Kommune	43.089	1.073	40,2
Samlet	63.157	1.437	44,0

Der har i begge kommuner været et fald i indbyggertallet i perioden ultimo 2013 til ultimo 2021. Indbyggertallet i Morsø Kommune er faldet med 935 personer, svarende til 4,45 %, mens Thisted Kommune har haft et fald 1.141 personer, svarende til 2,57 %. [Danmarks Statistik]

Ifølge kommuneprofilerne fra Region Nordjylland forventes en yderligere tilbagegang i befolkningen i perioden 2024-2027: Morsø Kommune med 1,4 % og Thisted Kommune med 0,9 %. [Region Nordjylland 2022]

På trods af, at befolkningstallet ikke er faldet så meget som forventet i perioden 2013-21, så er den kontinuerlige befolkningstilbagegang og udviklingen i aldersfordelingen en til stadighed større udfordring for Thisted og Morsø kommuner. Mange unge flytter fra lokalområdet omkring 20-årsalderen, og de +50-årige udgør en større andel af den samlede befolkning i området, mens særligt de 20- til 40-årige er underrepræsenteret i lokalområdet, set i forhold til aldersfordelingen i Region Nordjylland. [Danmarks Statistik]. Det er dog bestyrelsens opfattelse, at der i flere lokalområder i Thy og på Mors er positiv tilflytning, også af børnefamilier. Bestyrelsen ser dette som et godt tegn.

Den gennemsnitlige indkomst før skat i Danmark i 2015 var kr. 308.000. I Thy og på Mors var dette noget mindre med hhv. kr. 275.00 og kr. 263.000. Hvilket forsat gør sig gældende i 2021, hvor den gennemsnitlige indkomst var på 371.000 kr., mens en thybo tjente ca. 39.000 kr. og en morsingbo ca. 53.000 kr. mindre end landsgennemsnittet.

C 6. Kulturelle forhold – kendetegn for området

Kultur

Områdets alsidighed, det specielle lys, kystlandskaberne og de åbne vidder har medført, at en række forskellige kunst- og kunsthåndværkere har valgt at tage bopæl eller arbejdssted i området. Kunst og kunsthåndværk kan i alle changerende nuancer findes især hos de mange mindre gallerier, udstillinger og gårdbutikker i hele lokalområdet.

Kultur mødet Mors, et årligt tilbagevendende folkemøde, der er med til at sætte den nationale scene for samtaler om kunst og kultur, vidensdeling og erfaringsudveksling på tværs af brancher.

Nykøbing er for alvor sat på landkortet som skaldyrshovedstad på baggrund af årlige events med fokus på smagsoplevelser af lokale råvarer, primært fra Limfjorden.

Limfjordsteatret med afdelinger på både Mors og i Thy er et professionelt drevet egnsteater. Et teater der søger at dække bredt i forestillinger og publikum, og som gerne samarbejder med lokale foreninger og uddannelsesinstitutioner.

Spredt i lokalområdet er der forskellige seværdigheder og kulturinstitutioner, der tilbyder oplevelser indenfor alt lige fra kulturarv til de nyeste trends, herunder f.eks. Statens Museum for Kunst, Bunkermusset, Molermuseet og mange andre.

Nationalpark Thy er rum for mange forskellige former for aktiviteter og arrangementer året rundt. Parken er Danmarks første nationalpark og beskrives som et stort trækplaster for området med langt over 100.000 besøgende ved f.eks. Nationalparkcentret.

Udover kunst-, kultur-, spise- og teateroplevelser spiller musikken en stor rolle. Der er i området et aktivt musikliv med mange koncerttilbud inden for forskellige genrer og for alle befolkningsgrupper. Derudover er der sommeren igennem musik i gågaderne. Nogle af de helt store arrangementer er Thy Rock og Morsø Festival som markante aktiviteter, derudover er der mange mindre, mere lokale musikarrangementer og aktiviteter.

Civilsamfundet og foreningerne

Civilsamfundet *1) og foreningslivet er mangfoldigt, og frivilligheden er en del af lokalområdets DNA. Der er mange lokale foreninger og fælles samlingssteder, store som små, der byder ind med et væld af tilbud inden for forskellige områder, herunder idræt, sundhed, kultur, natur, folkeoplysning, socialt arbejde og samarbejde på tværs. Foreninger, fællesskaber og klyngesamarbejder skaber sammenhængskraft og mere attraktive samfund.

Lokalområdet har mange ildsjæle og aktive frivillige, der er med til at styrke den sociale kapital mellem områdets borgere. De skaber samtidig attraktive og meningsfulde fællesskaber, der gør et område attraktivt for tilflyttere. Men der er ikke nok frivillige kræfter til at sikre mange foreningers fremtid.

Erfaringerne viser, at foreningerne selv skal gå forrest, etablere kontakter og skabe relationer for at kunne opretholde aktivitetsniveauet. Så godt som alle aktive frivillige melder sig som frivillig, fordi de enten

kender nogen i forvejen, eller fordi der afholdes et arrangement, som de finder interessant. Kontakten kommer sjældent af sig selv.

Det er vigtigt ikke at undervurdere civilsamfundets og foreningernes betydning og værdi for den fortsatte bosætning og udvikling af lokalområdet. Dog har de forskellige typer af foreninger ikke samme muligheder for offentlige tilskud og/eller finansiering til drift og gennemførelse af udviklingsprojekter.

*1) Ved civilsamfundet forstår vi den del af samfundet, der ligger uden for den formelle økonomi og det formelle politiske system. Civilsamfundet dækker både over fonde, socialøkonomiske virksomheder, selvejende institutioner, interesse- og brugerorganisationer, uformelle netværk og sociale bevægelser samt frivillige foreninger såsom ikke-kommercielle sportsklubber.

C 7. Bæredygtig udvikling og grøn omstilling

Der henvises til de tidligere kapitler for særlige kendetegn for området samt områdets arbejde med grøn omstilling. I forhold til den bæredygtige udvikling af de to kommuner, har vi valgt at inddrage regionens udviklingsstrategi, da denne vurderes at indeholde elementer, som nærværende udviklingsstrategi for Thy og Mors delvist kan tage afsæt i.

Regionen har i flere år, i tæt samarbejde med de nordjyske kommuner, arbejdet med en regional udviklingsstrategi for hele Nordjylland: "Mulighedernes Nordjylland". Med strategien tager samarbejdspartnerne ansvar for hele regionens udvikling og et medansvar for en mere bæredygtig udvikling af regionen.

Strategien indeholder en række initiativer, som skal baseres på partnerskaber med skiftende karakterer og sammensætninger, hvor ressourcer, ansvarsområder og kompetencer spiller ind med, hvad deltagerne skal bidrage med.

Nedenstående fire målsætninger fra regionens strategi vurderes at være relevante for området og aktionsgruppens udviklingsstrategi:

- *Medvirke til fokus på både entreprenørskab (flere starter egen virksomhed) og intreprenørskab (flere medarbejdere skaber innovation i eksisterende virksomheder).*
- *Styrke de nordjyske muligheder for friluftsliv, kulturliv og oplevelser, så det fortsat kan bidrage positivt til bosætning, udvikling, sammenhængskraft og livskvalitet.*
- *Understøtte innovationssamarbejdet mellem vidensinstitutioner, virksomheder og rådgivere om udvikling af bedre og mere effektive grønne transport- og energiløsninger og energiretninger.*
- *Tværfagligt samarbejde inden for kultur- og sundhedsområdet, der kan bidrage til fysisk og mental sundhed, til forebyggelse, behandling, rehabilitering samt trivsel og livskvalitet for borgerne".*

[Mulighedernes Udviklingsstrategi, Region Nordjylland]

C 8. Evt. særlige stedbundne ressourcer som forekommer vigtige for området

Lokalområdets særlige stedbundne ressourcer og kendetegn består af bl.a. unikke naturforhold og storslåede landskaber, et rigt spisekammer for gastronomiske oplevelser baseret på lokale råvarer, en perlerække af små og større havne og landingspladser med aktivt fiskeri, akvakultur og lystsejlsport. Flere store events og brands, mange turister, natur, masser af plads og budgetvenlige priser. Dertil er der flere gode tiltag inden for vedvarende energi, små og overskuelige landsbysamfund og et rigt og varieret foreningsliv med mange aktive og mange frivillige.

Det vurderes, at de stedbundne ressourcer er et enestående grundlag for lokalområdet muligheder for videre udvikling.

D. Analyse af lokale udfordringer og potentialer

D 1. SWOT – analyserne

Af respekt for aktørernes tilkendegivelser og aktionsgruppens arbejde med udarbejdelsen af udviklingsstrategien, har vi valgt at adskille de indkomne elementer i en SWOT for hhv. LAG og FLAG. For overskuelighedens skyld har vi valgt at samle flere elementer i sætninger, så alle indkomne kommentarer dermed er forsøgt repræsenteret.

SWOT-analyse for LAG-området

Styrker • Stærke brands og varemærker • Stabile virksomheder og stor iværksætterlyst • Store kulturbærere og events • Stærk tradition for frivillighed, foreningsliv og fællesskaber • Hav/fjord/kyst med høje naturværdier • Mangfoldighed i turismeaktører, oplevelser og god tiltrækning af turister • Stedbundne aktiviteter og potentialer – udsøgt madkammer • Mangfoldigt kultur-, forenings- og erhvervsliv • God og veludbygget it-infrastruktur • Bredt udbud af ungdomsuddannelser	Svagheder • Svært at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft på alle niveauer • Vanskeligt at sikre økonomisk levedygtig kunst og kultur • Nedgang i rådigheden af aktive frivillige i foreningslivet • Manglende tværgående fællesskaber og fælles fodslag • Interessekonflikter og vanetænkning • Manglende genbesøg af turister til området • Manglende vilje, lyst og/eller mulighed for alternativ arealanvendelse • Stor ulighed på især økonomi og sundhed (lægedækningstruede områder) • Udfordret demografisk udvikling (især den unge og ældre generation) • Smalt udbud af videregående uddannelser
Muligheder • Videreudvikling af netværk, fællesskaber- og samarbejdsmuligheder på tværs • Øge tiltrækningen af flere selvforsørgende tilflyttere, herunder fx iværksættere • Etablering og videreudvikling af virksomheder • Aktivering af de ressourcestærke seniorer og pårørende • Øge udviklingen af de stedbundne potentialer både for erhverv og bosætning • Øge destinationsudviklingen og sammenhænge (giver flere genbesøg) • Forbedre muligheden for faglige og personlige netværk • Udvikling af deltids/hobbyvirksomheder til fuldtids/professionel virksomhed • Bedre nytte og udvikling mulighederne i de stedsbundne potentialer. Eks. Gastronomi, turisme samt forædling af råvarer	Trusler • Mangel på fagligt uddannet arbejdskraft og medarbejdere • Tiltagende krav til egenfinansiering, ved etablering og andre investeringsbehov • Manglende prioritering/opbakning til kunst og kultur • Øget søgning mod individuelle eller tidsbegrænsede aktiviteter når det gælder fritid • Mangel på initiativer der styrker fællesskabet • En fortsat negativ demografisk udvikling, især med hensyn til de unge og den ældre generation • Manglende fastholdelse af ungdomsuddannelserne • Nationale og globale kriser. Eks. biodiversitet, sygdom, inflation, energi og krig

SWOT-analyse for FLAG området

Styrker • Lang kystlinje ved hav og fjord med godt fundament for maritim økonomi • Fornuftig adgang til gode fiskeområder for både konsumfisk og industrifisk • God adgang til miljø- og klimavenlig akvakultur i kystnære områder • Stedbundne ressourcer - natur og maritim kulturhistorie og samfundsværdier • Stærke lokalsamfund der kan skabe udvikling og inspirere • Gastronomisk spisekammer fra hav, fjord og land • Stærk kystturisme med stærke brands og events	Svagheder • Høj gennemsnitsalder samt høje etableringsomkostninger i primærerhvervet • Lang myndighedsbehandling og udfordringer med anvendelsesændringer i forhold til videreudvikling af erhvervsmuligheder og levedygtige samfund • Flere modstridende interesser i lokalområderne • Lokalt fællesskab og samarbejde på tværs af interesseområderne har det svært • Udfordringer med nedgang i mængden af kystnære fisk bl.a. på grund af sæler og skarv • Manglende kommerialisering af maritime potentialer på forædling af lokale råvarer • Svag infrastruktur som er begrænsende for udviklingen af den rekreative og erhvervsmæssige maritime økonomi • Manglende muligheder, agilitet og økonomi til erhvervsmæssig diversificering
Muligheder • Bedre benyttelse og oprustning af diversificeret økonomi • Rig mulighed for miljø- og klimavenlig akvakultur • Muligheder for mærkningsordning i forbindelse med kystfiskeri • Gastronomisk udviklingspotentiale gennem lokal madkultur • Igangsætte nytænkning og innovation ved at styrke viden og samarbejdsrelationer via netværk på tværs af interesser • Benytte nye trends i madkulturen der forædler lokale råvarer og skaber nye produkter og bedre afsætningsmuligheder • Skabe bedre synergieffekter og sammenhænge mellem bosætning og erhvervsudvikling • Udvikling af servicefaciliteter, oplevelsesøkonomi og rekreative aktiviteter • Øge sammenhæng og synergieffekter mellem store brands og lokale aktiviteter • Mere fokus på bæredygtigt fiskeri, cirkulær økonomi og værdiforøgelse af restprodukter • Forbedre lokalt fællesskab og samarbejde	Trusler • Ændret/dårligere hav- og fjordmiljø som konsekvens af forurening, invasive arter, vandstandsstigninger, klimaforandringer og sygdomme • Øgede interesse modsætninger for benyttelse af hav, kyst, våd- og fjordområder • General nedgang i kystfiskerierhvervet og mangel på nødvendig infrastruktur, især på mindre landingspladser • Fiskerisektorens strukturudvikling koncentrerer den økonomiske aktivitet på få store havne, hvilket påvirker erhvervsudvikling og beskæftigelse i mindre kyst- og fiskersamfund • De nødvendige tilladelser til arealanvendelsesændringer som kan være nødvendige for at sikre levedygtige samfund på havne og i kystbyer

D 2. Udfordringer og udviklingsbehov i Thy og på Mors

På baggrund af de udførte analyser er det aktionsgruppens vurdering, at følgende otte punkter har stor indflydelse på udviklingsmulighederne i lokalområdet:

- Faldende beskatningsgrundlag
- Manglende muligheder for videregående uddannelser
- Faldende uddannelsesniveau
- Manglende arbejdskraft (herunder arbejdskraft med den nødvendige uddannelse)
- Faldende huspriser pga. mindre efterspørgsel
- Faldende børnetal = lukning af børneinstitutioner og skoler
- Stigende gennemsnitsalder
- Lukning af plejehospitaler

Aktionsgruppen vurderer, at de to nedenstående udviklingsområder og tilhørende aktiviteter kan bidrage positivt til at minimere de ovenstående udfordringer mest muligt. Aktionsgruppen ser de to overordnede udviklingsområder som hinandens forudsætninger, hvor begge er afhængige af den anden.

Sikring og etablering af anstændige jobs og økonomisk vækst og udvikling

Fokus på etablering af nye virksomheder og udvikling af etablerede virksomheder, f.eks. inden for innovation, viden, udvikling og forædling af lokale produkter, der tager udgangspunkt i stedbundne ressourcer, heriblandt it-infrastrukturen eller naturen. Men det drejer sig ikke kun om etablering og udvikling, der skal også sættes på at tiltrække fagspecifikke medarbejdere til allerede eksisterende job samt højtuddannede f.eks. læger til lokalområder, hvor der tages ansvar og mulighed for personlig videreudvikling. Områdets stedbundne ressourcer og muligheder kan via flere forskellige aktiviteter markedsføres mere.

Udvikling af bæredygtige byer og lokalsamfund

Fokus på fællesskaber, netværk, innovation og it samt de symbioseeffekter, der kan opstå mellem forskellige aktører, alt fra erhvervslivet til kommuner over forskellige foreninger, som kan være med til at sikre mere attraktive samfund og bosætningsforhold, hvor arbejdsliv og fritidslivet kan forenes i større grad. Mulighederne for et aktivt og meningsfuldt fritidsliv er vigtige, hvorfor borgerdrevne aktiviteter og projekter kan være primus motor for dels at bevare det gode liv i landsbyerne, dels at sikre mere levedygtige samfund.

E. Udviklingsstrategiens vision

Vi støtter lokal udvikling i en mere bæredygtig retning, skaber gode og anstændige jobs, styrker fællesskaber og samarbejder og forbedrer mulighederne for at udvikle levedygtige og attraktive samfund i Thy og på Mors.

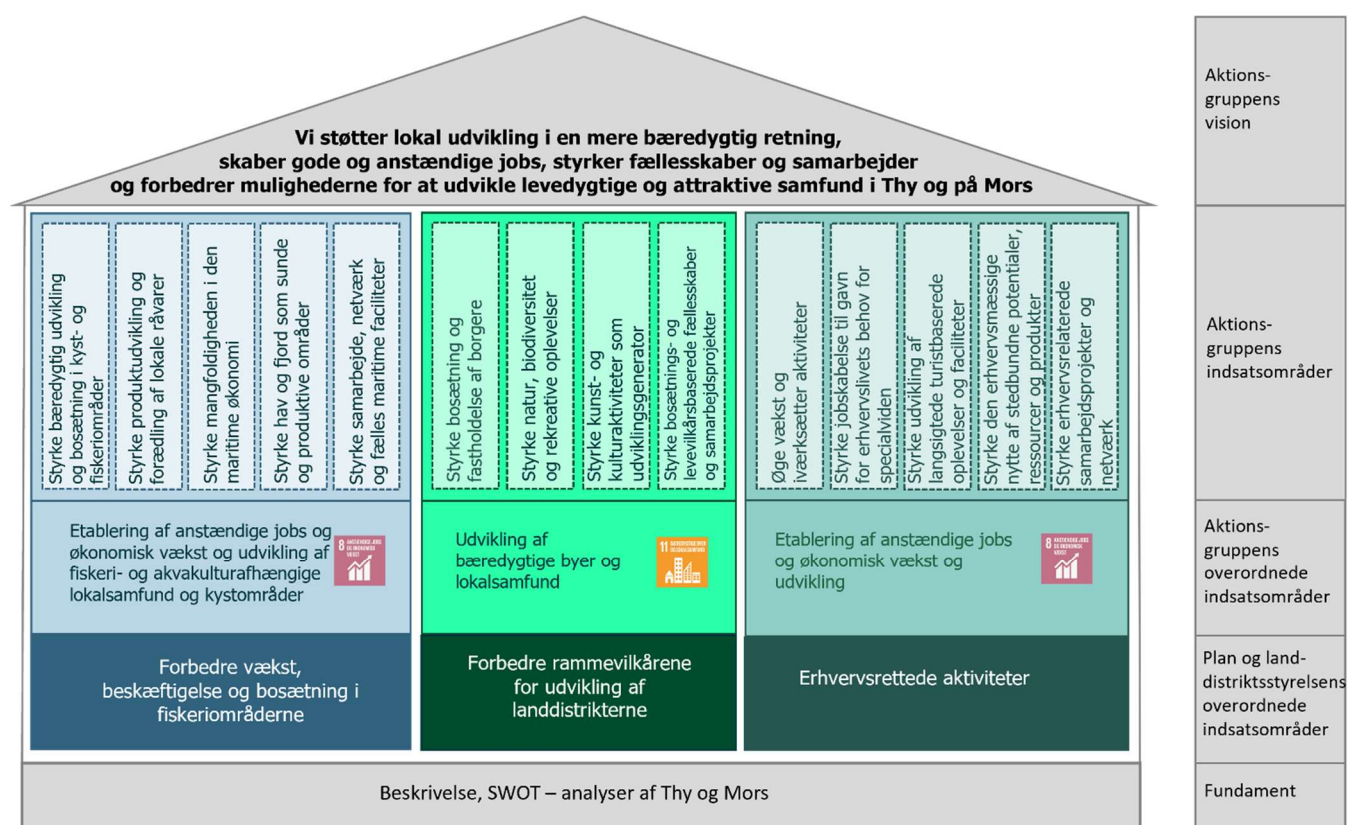

Kyststrækning ved Hanklit på Mors (Foto: Inger Bøgh Bisgaard)

F. Udviklingsstrategiens indsatsområder og mål

F 1. Strategiens hus

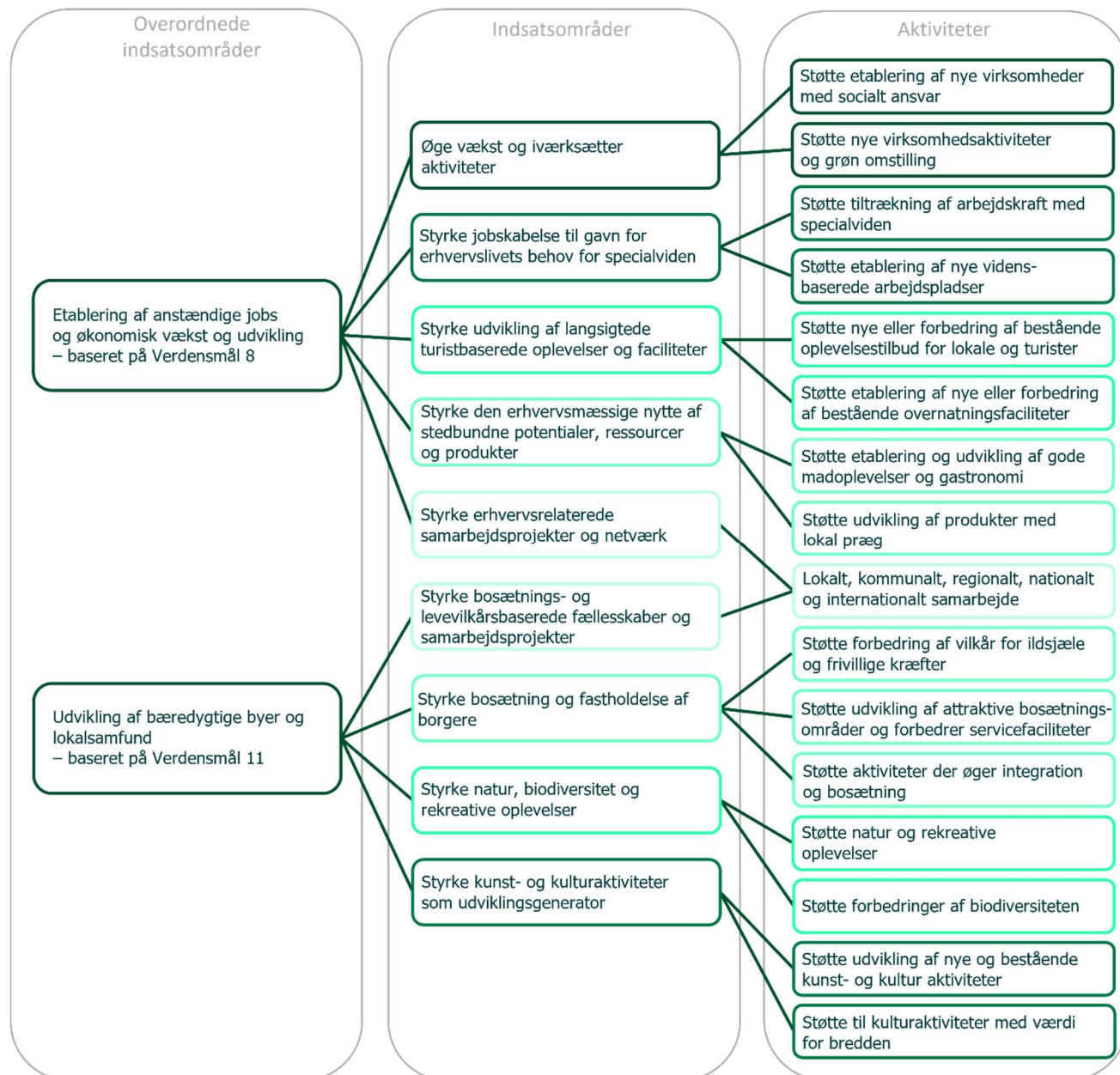
Den lokale aktionsgruppe har valgt at benytte strategiens hus til at tydeliggøre strategien. Den kobler analyserne af området, retningslinjer fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen, aktionsgruppens indsatsstræ, med LAG & FLAG Thy-Mors' fremtidige indsatser for perioden 2023-2027.

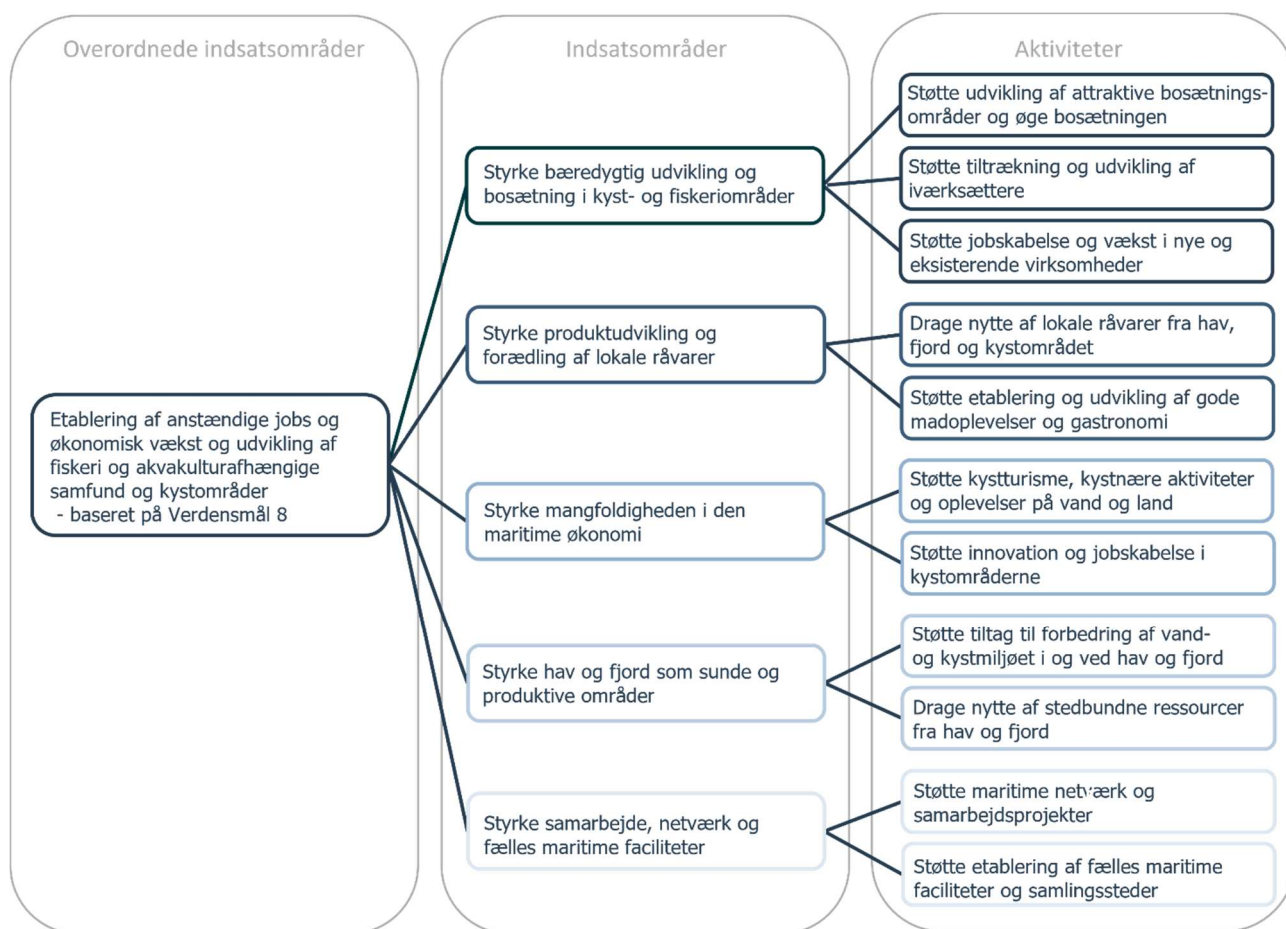
F 2. Indsatstræet - mål, målbare indsatser og aktiviteter

Aktionsgruppen har udarbejdet et indsatstræ, som illustrerer sammenhængen mellem overordnede indsatsområder, målbare indsatser og aktiviteter, som er det operationelle redskab for aktionsgruppen, samt ansøgere til sikring af efterlevelse og opfyldelse af den opstillede vision for lokalområdet. Det er således her, at potentielle projektansøgere overordnet kan orientere sig, i forhold til at afklare om deres projekt ligger indenfor strategien.

Indsatstræ for LAG området

Indsatstræ for FLAG området

F 3. Bæredygtig udvikling

Aktionsgruppen har tidligt i processen haft fokus på muligheden for at gøre de 17 verdensmål til en integreret del af strategiprocesen. Derfor blev der i opstarten afholdt en åben workshop om FN's 17 Verdensmål for Bæredygtig Udvikling, hvor alle interesserede kunne deltage. Her blev der arbejdet med de 17 verdensmål i kontekst af LAG & FLAG Thy-Mors. Senere i processen blev der også afholdt en temaaften om energifællesskaber, der også var for alle interesserede.

Aktionsgruppen har i forbindelse med strategiprocesen valgt at vægte en mere bæredygtig udvikling af området højere end tidligere. Det stemmer godt overens med konklusionerne af den udførte analyse af lokalområdet, forventningerne fra offentlig side samt bestyrelsens vision for lokalområdet.

Aktionsgruppen har valgt, at alle projekter på den ene eller anden måde skal relatere sig til enten Verdensmål 8 - Anstændige jobs og økonomisk vækst eller Verdensmål 11 - Bæredygtige byer og lokalsamfund. Der forventes ingen yderligere dokumentation herfor, men ansøgerne skal, som minimum, forholde sig til mindst 1 af verdensmålene – gerne via prosatekst, hvor de kort beskriver hvor og hvordan, de og deres projekt gør en positiv forskel. Ansøgere med erhvervsprojekter kan skrive dette ind i forretningsplanen, mens rammevilkårsprojekter skriver det ind i selve ansøgningen.

Desuden vil prioriteringskriterie 10, som beskrives i afsnit G, være en fast del af prioriteringen af de indkomne ansøgninger. Dette er for at styrke implementeringen med at omsætte verdensmål til hverdagsmål for lokalområdet.

F 4. Inklusion, kønsligestilling og unge

Bestyrelsen finder både inklusion, kønsligestilling og unge som vigtige emner, bestyrelsen skal forholde sig til. Social inklusion har ikke tidligere været et stort emne i bestyrelsen, til gengæld er både ligestilling og unge flere gange blevet debatteret.

Et af bestyrelsens strategimøder blev afholdt på Galtrup Efterskole på Mors – en international efterskole med bred diversitet både på nationalitet og unge fra forskellige miljøer og med forskellige evner. Efterskolen arbejder aktivt med rummelighed, kønsneutralitet, ligeværd og hvor 'højt til loftet' er nøgleordet.

Besøget gav inspiration til yderligere drøftelse af LAG & FLAG Thy-Mors' bestyrelses forskellige forståelser og behov både i forhold til diversitet, i både alder, miljø, køn, erhverv og uddannelse mm. Men også i forhold til tiltaleformer og ligestilling. En god dialog som både bestyrelsen og den nye forenings vedtægter afspejler.

Bestyrelsen er enige om, at **LIGEVÆRD** og **GENSIDIG** respekt for forskellighed er altafgørende for bestyrelsens videre arbejde, men også i forbindelse med evaluering af fremtidige ansøgninger om midler. Bestyrelsen har i strategiarbejdet lagt vægt på især to af verdensmålene; 8 Anstændige jobs og økonomisk vækst og 11 Bæredygtige byer og lokalsamfund. Begge indeholder undermål, der handler om hhv. ligestilling og inklusion.

F 5. Samarbejde lokalt, tværregionalt i Danmark og Internationalt

Bestyrelsen anerkender, forstår og værdsætter værdien af samarbejder på tværs af sektorer og forskellige interessegrupper.

Bestyrelsen ønsker at gribe muligheder for samarbejde og netværk med relevante aktører – både lokalt, nationalt og internationalt. Det er dog vigtigt for bestyrelsen, at disse samarbejder og netværk giver værdi til foreningen og dens arbejde, da aktiviteterne er afhængige af de økonomiske og ressourcemæssige muligheder.

Der er som tidligere nævnt allerede planlagt yderligere samarbejder, hvilket styrker bestyrelsens ønske om mere samarbejde og netværk med relevante aktører, dette spiller også godt sammen med bestyrelsens hensigt om at være en ”udviklings-LAG”.

Havtorn – en hårdfør plante som vokser flere steder i lokalområdet (Foto: Inger Bøgh Bisgaard)

G. Aktionsgruppens egen prioriteringskriterie

For at styrke ejerskab og motivation i forhold til den bæredygtige udvikling af Thy og Mors og højne det generelle kendskab til FN's 17 verdensmål vil Aktionsgruppen, som en fast del af prioriteringen af indkomne ansøgninger, benytte sig af prioriteringskriterie nr. 10.

Dermed vil de ansøgere, der forholder sig til et eller flere af FN's 17 verdensmål, opnå flere point, end de ansøgere der ikke forholder sig til dem. Det betyder, at disse ansøgere forbedrer deres mulighed for at opnå støtte.

Dette styrker også Aktionsgruppens intention om at omsætte verdensmål til hverdagsmål for lokalområdet.

H. Udviklingsstrategiens målsætninger, mål for indsatsområder og aktiviteter

H 1. Erhvervsrettede mål og aktiviteter

Aktiviteterne relaterer sig til følgende temaer:	Målsætning Fordeling i %, andelen af den økonomiske ramme der benyttes til hvert indsatsområde	Målbare mål (anslået)
Etablering af anstændige jobs og økonomisk vækst og udvikling – baseret på verdensmål 8 <i>Beløbet udgør 60% af den samlede projektramme</i>		<i>Antallet af arbejdspladser er estimeret ud fra en gns. pris på kr. 450.000.- / arbejdsplads</i>
Målsætning for "Øge vækst og iværksætter aktiviteter"	40 %	8 nye arbejdspladser
Målsætning for "Styrke jobskabelse til gavn for erhvervslivets behov og specialviden"	20 %	4 nye arbejdspladser
Målsætning for "Styrke udvikling af langsigtede turistbaserede oplevelser og faciliteter"	20 %	4 nye arbejdspladser
Målsætning for "Styrke den erhvervsmæssige nytte af stedbundne potentialer, ressourcer og produkter"	15 %	3 nye arbejdspladser
Målsætning for "Styrke erhvervsrelaterede samarbejdsprojekter og netværk"	5 %	3 støttede projekter
Total for alle delmål under erhverv	100 %	

H 2. Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne

Aktiviteterne relaterer sig til følgende temaer:	Målsætning Fordeling i %, andelen af den økonomiske ramme der benyttes til hvert indsatsområde	Målbare mål (anslået)
Udvikling af bæredygtige byer og lokalsamfund - baseret på Verdensmål 11 <i>Beløbet udgør 40% af den samlede projektramme</i>		<i>Mål er estimerede på baggrund af erfaringer fra den tidligere programperiode.</i>
Målsætning for "Styrke bosætning og fastholdelse af borgere"	35%	5.000 personer der får fordel af projektet
Målsætning for "Styrke natur, biodiversitet og rekreative oplevelser"	25%	5 støttede projekter
Målsætning for "Styrke kunst- og kulturaktiviteter som udviklingsgenerator"	35%	5.000 personer der får fordel af projektet
Målsætning for "Styrke bosætnings- og levevilkårsbaserede fællesskaber og samarbejdsprojekter"	5%	3 støttede projekter
Total for delmål under rammevilkår	100 %	

H 3. Fiskerirelaterede mål og aktiviteter, der forbedrer vækst, beskæftigelse og bosætning i fiskeriområderne

Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:	Målsætning Fordeling i %, andelen af den økonomiske ramme der benyttes til hvert indsatsområde	Målbare mål (anslået)
Etablering af anstændige jobs og økonomisk vækst og udvikling af fiskeri og akvakulturfafhængige samfund og kystområder – baseret på verdensmål 8		<i>Antallet af fuldtids-arbejdspladser er estimeret ud fra en gns. pris på kr. 450.000.-</i>
Målsætning for "Styrke bæredygtig udvikling i kyst – og fiskeriområder"	25 %	4 nye fuldtidsarbejdspladser
Målsætning for "Styrke produktudvikling og forædling af lokale råvarer"	20 %	3 nye fuldtidsarbejdspladser
Målsætning for "Styrke mangfoldigheden i den maritime økonomi"	40 %	8 nye fuldtidsarbejdspladser
Målsætning for "Styrke hav og fjord som sunde og produktive områder"	5 %	2 projekter støttet
Målsætning for "Styrke samarbejde og etablering af netværk i den maritime økonomi"	10 %	4 projekter støttet
Total for delmål under den maritime økonomi	100 %	

Bilag

Bilag 1 LEADER – Metoden

Det overordnede formål med LEADER-metoden er at sikre en høj grad af lokal borgerinddragelse og indflydelse på udviklingen. Desuden er målet at skabe sammenhæng mellem de mange lokale udviklingstiltag og overføre viden og erfaringer fra landdistrikt til landdistrikt.

LEADER-metoden bygger på syv principper, som til sammen kan skabe landdistriktsudvikling med lokal forankring og udblik til omverdenen. Der er således ikke tale om krav, men principper der skal tages hensyn til ved prioritering af et projekt.

Lokale partnerskaber er selve kernen i LEADER-metoden. Første skridt i arbejdet med LEADER-metoden er derfor at etablere et partnerskab af lokale aktører – en lokal aktionsgruppe – der samler repræsentanter for myndigheder, erhvervsliv og civilsamfund. Grundtanken er, at landdistrikternes udfordringer bedst løses gennem forpligtende samarbejde på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor til gavn for lokalsamfundet.

Områdebaseret tilgang betyder, at aktionsgruppen skal udarbejde en lokal udviklingsstrategi med udgangspunkt i områdets specifikke situation, udfordringer og behov. Ethvert geografisk område har sociale, kulturelle, eller naturmæssige ressourcer, der kan inddrages i denne udviklingsproces.

Bottom up-tilgang betyder, at der skal opmuntres til nærdemokrati, så ideer og beslutninger kommer "nedefra" de egentlige landdistriktsaktører og formidles "op" til de besluttende myndigheder. Den lokale aktionsgruppe er i sig selv et udtryk for en *bottom up*-tilgang, og det er aktionsgruppens opgave at arbejde for, at den lokale befolkning bliver inddraget i beslutninger af betydning for deres område. Det kan ske ved at inddrage borgerne, foreningslivet og erhvervsrepræsentanter i strategiarbejdet eller ved forberedelse og gennemførelse af projekter, der bidrager til udviklingen af lokalområdet. Hermed sikres opbakning såvel fra vigtige lokale aktører som borgernes medejerskab til beslutningerne, og gør beslutningerne mere levedygtige.

Tværasektoriel tilgang - en tværasektoriel og integreret tilgang betyder, at den lokale aktionsgruppes strategi og projekterne, som gruppen støtter, er koordineret og tænkt sammen som en helhed.

Netværkssamarbejde mellem lokale aktionsgrupper (og evt. andre aktører). Her lægges vægt på, at aktionsgrupperne udveksler informationer, erfaringer og initiativer vedrørende landdistriktsudvikling. Der kan både være tale om lokale, regionale, nationale og transnationale netværk.

Innovative strategier betyder, at aktionsgruppen og de lokale projektholdere skal være åbne over for nye ideer, processer og samarbejdsrelationer. Aktionsgruppen skal kunne inspirere andre, og projekterne skal danne model til efterfølgelse. Det kan eksempelvis være projekter, der udnytter lokale ressourcer på en ny måde, eller udvikler nye produkter, processer, organisationsformer m.v.

Samarbejdsprojekter indebærer, at flere aktionsgrupper går sammen om at forberede og gennemføre et projekt. Det kan være aktionsgrupper fra nabokommuner, aktionsgrupper fra forskellige egne af landet eller fra andre lande. Også her er hensigten, at aktionsgrupperne kan udveksle inspiration og erfaring, så viden om landdistriktsudvikling overføres mellem forskellige områder og komme et større område til gode.

Bilag 2 Prioriteringskriterier

1. Projektets relevans i forhold til udviklingsstrategien og de overordnede mål og fokusområder for ordningen.

Hjælpe spørgsmål: Ligger projektet inden for aktionsgruppens udviklingsstrategi og inden for ordningen, jf. bekendtgørelsen?

2. Projektbeskrivelse

Hjælpe spørgsmål: Hvordan er helhedsindtrykket af projektet? Er det et godt projekt? Giver projektbeskrivelsen en god forståelse af projektet og fremgår projektets formål, aktiviteter, tidsplan, budget, mv. af ansøgningen?

3. Er projektet fuldt oplyst?

Hjælpe spørgsmål: Er projektet fuldt oplyst? Er der tilbud på relevante udgifter? Kan projektet opnå relevante tilladelser, lejekontrakt, mv.? Foreligger der en god forretningsplan? Foreligger der et driftsbudget gældende for erhvervsprojekter?

4. Projektansøgers kapacitet og økonomiske ansvarlighed

Hjælpe spørgsmål: Fremstår ansøger troværdig? Er ansøger i stand til at gennemføre et LAG- eller FLAG-projekt? Har ansøger de nødvendige administrative og økonomiske ressourcer?

5. Lokal forankring og samarbejde

Hjælpe spørgsmål: Er projektet forankret i lokalsamfundet, fx ved brug af lokale ressourcer og netværk? Skaber projektet nye netværk i lokalområdet? Skaber projektet nye formelle samarbejder? Er samarbejdspartnerne relevante? Vil de styrke området og projektet?

6. Nyhedsværdi og innovation

Hjælpe spørgsmål: Skaber eller anvender projektet ny viden eller kendt viden på nye måder? Tilfører projektet nyskabende elementer som fx nye produkter, nye processer, nye sociale/kulturelle tilbud etc. til vores område?

7. Projektets levedygtighed

Hjælpe spørgsmål: Har projektet et længerevarende perspektiv? Er det levedygtigt efter projektperiodens afslutning? Kan projektet opretholdes i de krævede 3 eller 5 år efter udbetaling?

8. Gør aktionsgruppens midler en forskel (kritisk kapital)

Hjælpe spørgsmål: Vil aktionsgruppens midler gøre en forskel ift. at realisere projektet? Vil projektet blive til noget uden støtte? Realiseres projektet hurtigere med midler fra aktionsgruppen? Bliver projektet bedre/større?

9. Projektets effekt

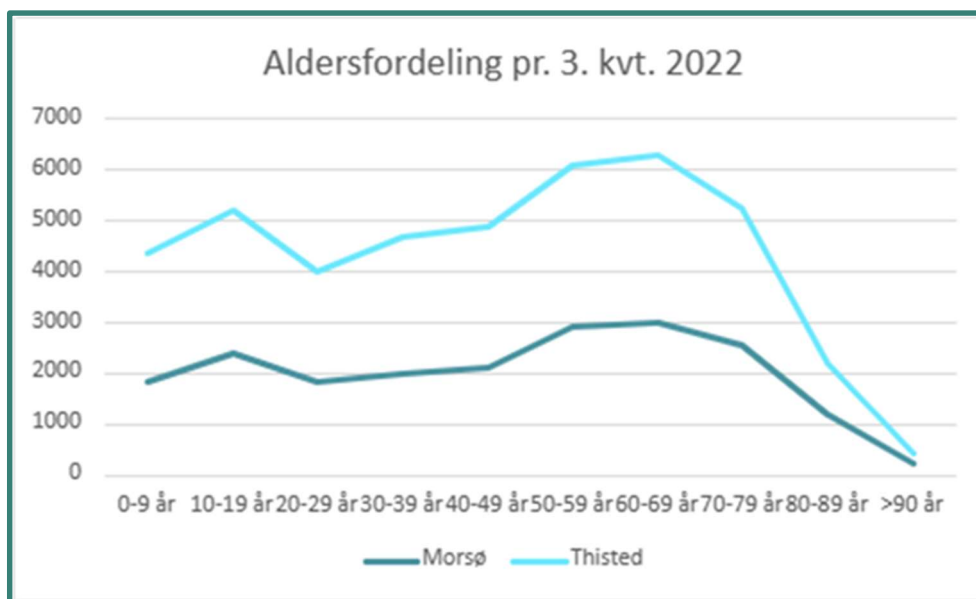
Hjælpe spørgsmål: Er de forventede effekter af projektet tilfredsstillende og realistiske?

10. Forholder projektet sig til bæredygtighed?

Hjælpe spørgsmål: Forholder ansøgeren sig til et eller flere af FNs 17 verdensmål om bæredygtig udvikling. I hvor høj grad er disse relevante og beskrevet i ansøgningen/forretningsplanen.

Bilag 3 Statistik

Aldersfordeling

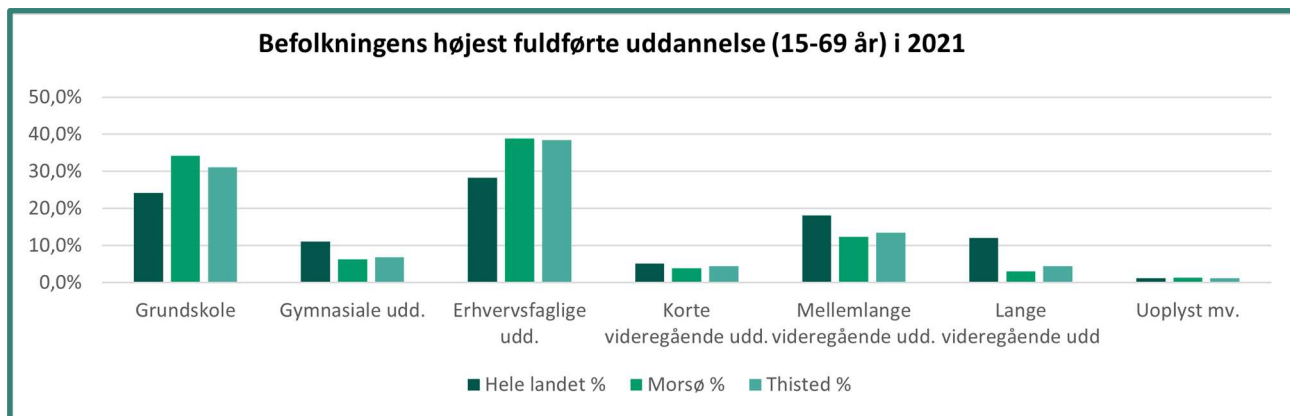
Statistik 1 - Kilde Danmarks Statistik / Statistikbanken - FOLKEA

Befolkningsfremskrivning

Befolkningsfremskrivning 2023 - 2027							
	2023	2024	2025	2026	2027	Samlet nedgang	Samlet nedgang i %
Morsø Kommune	20.109	19.987	19.897	19.836	19.782	327	1,63%
Thisted Kommune	43.225	43.014	42.886	42.793	42.704	523	1,21%

Statistik 2 - Kilde Danmarks Statistik / Statistikbanken – FRMK122

Uddannelse

Statistik 3 - Kilde Danmarks Statistik / Statistikbanken – HFUDD11

Beskæftigelse

Beskæftigede ultimo november 2021 fordelt på branche						
Branche / Antal og %	Morsø	%	Thisted	%	Hele landet	%
Landbrug, skovbrug og fiskeri	812	8.4%	1,485	6.7%	67,159	2.2%
Råstofindvinding	42	0.4%	19	0.1%	3,704	0.1%
Industri - generelt	2,029	20.9%	4,736	21.4%	317,090	10.5%
Energiforsyning	62	0.6%	69	0.3%	12,071	0.4%
Vandforsyning og renovation	21	0.2%	97	0.4%	12,921	0.4%
Bygge og anlæg	820	8.4%	1,413	6.4%	190,435	6.3%
Handel	1,268	13.1%	3,260	14.7%	466,801	15.4%
Transport	305	3.1%	672	3.0%	133,648	4.4%
Hoteller og restauranter	370	3.8%	657	3.0%	128,076	4.2%
Telekommunikation og IT - generelt	112	1.2%	221	1.0%	126,726	4.2%
Finansiering og forsikring	143	1.5%	411	1.9%	84,395	2.8%
Ejendomshandel og udlejning	118	1.2%	367	1.7%	50,466	1.7%
Rådgivning, forskning og Reklame	235	2.4%	655	3.0%	188,796	6.2%
Rejsebureauer, rengøring og anden service	322	3.3%	835	3.8%	167,522	5.5%
Offentlig administration, forsvar og politi	241	2.5%	747	3.4%	152,138	5.0%
Undervisning	696	7.2%	1,571	7.1%	232,604	7.7%
Sundhed og Sociale institutioner	1,687	17.4%	4,042	18.3%	556,336	18.4%
Kultur og fritid	206	2.1%	375	1.7%	61,510	2.0%
Andre serviceydelser mv.	217	2.2%	459	2.1%	75,972	2.5%
Uoplyst aktivitet	5	0.1%	24	0.1%	2,845	0.1%
Alle	9,711		22,115		3,031,215	

Statistik 4 - Kilde Danmarks Statistik / Statistikbanken – RAS301

Indkomst

Gennemsnitlig indkomst før skat for 2015 og 2021				
	2015 Kr.	% i forhold til hele landet	2021 Kr.	% i forhold til hele landet
Morsø kommune	263.783	-14,4%	318.156	-14,2%
Thisted kommune	275.604	-10,6%	332.032	-10,5%
Nordjylland	281.154	-8,8%	337.726	-8,9%
Hele Danmark	308.144	0,0%	370.851	0,0%

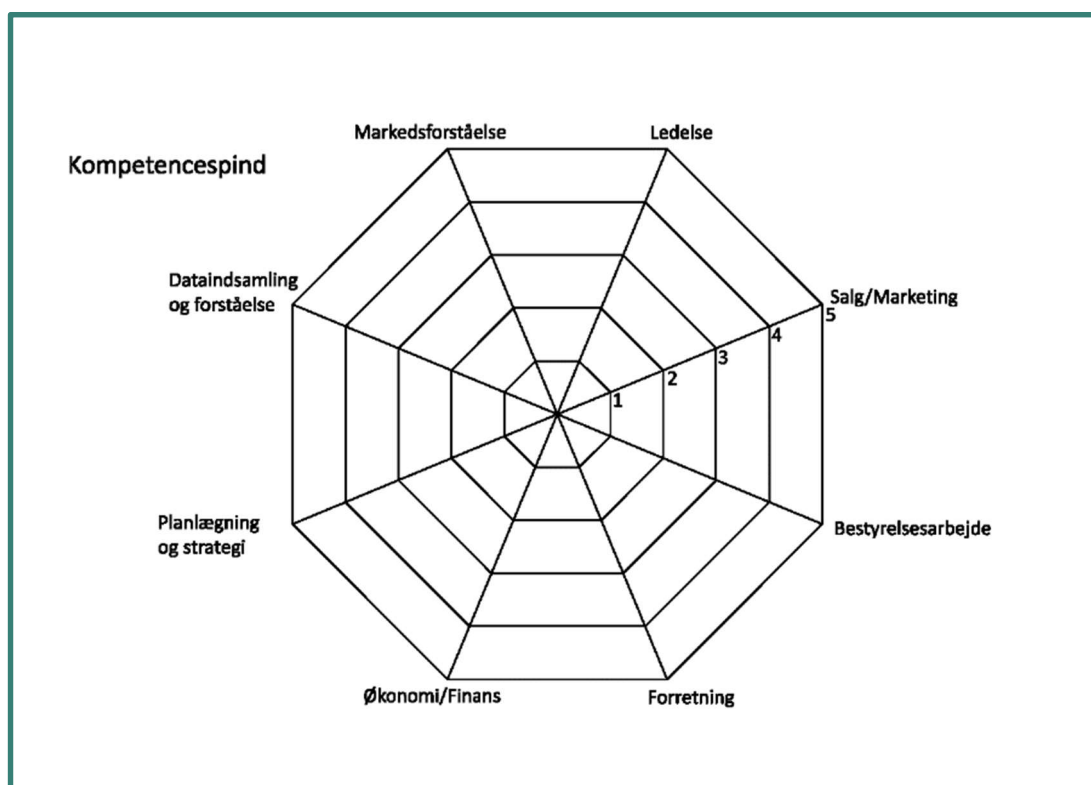
Statistik 5 - Kilde Danmarks Statistik / Statistikbanken – INDKP101

Arealfordeling

Arealfordeling 2021								
	Kvadratkilometer (km ²)				Procent			
	Danmark	Region Nordjylland	Morsø	Thisted	Danmark	Region Nordjylland	Morsø	Thisted
Veje, jernbaner og landingsbaner	2.387,1	396,2	17,2	46,6	5,6%	5,0%	4,7%	4,3%
Bygninger og bebyggede områder	3.253,4	480,1	22,9	46,0	7,6%	6,1%	6,3%	4,3%
Øvrige kunstige overflader	414,4	63,1	2,6	5,0	1,0%	0,8%	0,7%	0,5%
Landbrugsafgrøder	25.438,8	4.589,5	266,3	518,4	59,2%	58,2%	72,7%	48,4%
Skov	5.709,1	933,0	13,2	148,5	13,3%	11,8%	3,6%	13,9%
Heder, enge og anden natur	3.840,6	1.101,5	29,3	241,8	8,9%	14,0%	8,0%	22,6%
Søer og vandløb	1.012,4	182,3	8,9	52,1	2,4%	2,3%	2,4%	4,9%
Ikke klassificeret	678,1	114,2	3,7	8,7	1,6%	1,5%	1,0%	0,8%
TOTAL	42.947,0	7.883,5	366,5	1.072,1	100,0	100,0	100,0	100,0

Statistik 6 - Kilde Danmarks Statistik / Statistikbanken – AREALDK

Bilag 4 Eksempel på Kompetencespind

Bilag 5 Kilder og links

LAG og FLAG Thy-Mors, <http://www.lag-thymors.dk/>

Erhvervsministeriet 2022, National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme,
<https://em.dk/media/14576/national-strategi-for-baeredygtig-vaekst-i-dansk-turisme.pdf>

Europa Kommissionen, Danmarks strategiske plan under den fælles landbrugspolitik, godkendt
https://denmark.representation.ec.europa.eu/news/danmarks-strategiske-plan-under-den-faelles-landbrugspolitik-godkendt-2022-08-31_da

Fællesforordningen, Det fælles regelsæt for EU-midler, der gennemføres i fællesskab med medlemslandene og regionerne https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/common-provisions-regulation_da

Fakta om Nordjylland, <https://rn.dk/genveje/fakta-om-nordjylland/nordjyske-kommuner>

Fiskeristyrelsen, <https://fiskeristyrelsen.dk/>

Fiskeristyrelsen 2020, situationsbeskrivelse af det danske fiskeri, akvakultur og fiskerisektor, [https://ifro.ku.dk/medarbejdere/?pure=da%2Fpublications%2Fsituationsbeskrivelse-af-den-danske-fiskeri-akvakultur-og-fiskeindustriosektor\(fb076016-b8dd-4fa7-be32-584d1028736d\).html](https://ifro.ku.dk/medarbejdere/?pure=da%2Fpublications%2Fsituationsbeskrivelse-af-den-danske-fiskeri-akvakultur-og-fiskeindustriosektor(fb076016-b8dd-4fa7-be32-584d1028736d).html)

Klimaalliancen Thys strategi fra februar 2022: https://www.epaper.dk/thymors/rapport-2022_web/

Klimaalliancens Thys rapport fra sept. 2021: https://www.epaper.dk/thymors/rapport-klimaalliancenthy_u-skaeremaerker/

Klimastrategi for Thy som geografi (vedtaget maj 2022): <https://thisted.dk/Politik/PolitikkerOgPlaner/-/media/POLITIK/PolitikkerStrategier/Strategier/Klimastrategi%20for%20Thy%20som%20geografi.pdf>

Kram https://rn.dk/-/media/Rn_dk/Sundhed/Til-sundhedsfaglige-og-samarbejdspartnere/Folkesundhed/Sundhedsprofil/2021/Rapporter/Sundhedsprofil_web.ashx?la=da

GEUS, Vandressourcer (geus.dk)

Landbrugsstyrelsen, <https://lbst.dk/> , CAP-plan

Livogland.dk, <https://livogland.dk/> , herunder bl.a. driftsvejledningerne

Miljøstyrelsen 2022, *Iltsvind i danske farvande*,
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2022/N2022_59.pdf

Morsø Kommune, <https://mors.dk/>

Regeringen 2022, National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, <https://em.dk/media/14576/national-strategi-for-baeredygtig-vaekst-i-dansk-turisme.pdf>

Region Nordjylland, <https://rn.dk/>

Region Nordjylland 2021, Bo og leve, befolkningsudvikling

Region Nordjylland 2021, Erhverv og beskæftigelse, erhvervsstrukturen

Region Nordjylland 2022, Kommuneprofil, Morsø Kommune

Region Nordjylland 2022, Kommuneprofil Thisted Kommune

Region Nordjylland 2020, sundhed, https://rn.dk/sundhed/patient-i-region-nordjylland/praktiserende-laeger-og-andre-behandlere/praktiserende-laeger/-/media/Rn_dk/Sundhed/Til-sundhedsfaglige-og-samarbejdspartnere/Sundhedsfaglige-raad-og-udvalg/Praksisplanudvalg/Praksisplan-2021/Praksisplan-for-almen-praksis.ashx

Regional- og Landdistriktspolitisk Redegørelse 2021, <https://im.dk/publikationer/2021/okt/regional-og-landdistriktspolitisk-redegoerelse-2021>

Regional udviklingsredegørelse 2021, https://rn.dk/regional-udvikling/analyser-og-rapporter/-/media/Rn_dk/Regional-Udvikling/Analyser-og-rapporter/Aarsrapporter-vaekstredegoerelser/RegionNordjylland_RegionalUdviklingsredegoerelse2021.ashx

Region Nordjylland, FremKom4 Kompetence- og arbejdskraftsbehovet i Thy-Mors, https://fremkom.dk/wp-content/uploads/2022/05/Oplandsrapport-om-Thy-Mors-Fremkom_5K-FINAL-a.pdf

Regional Udviklingsstrategi, Mulighedernes Nordjylland, https://rn.dk/-/media/Rn_dk/Regional-Udvikling/Strategier-og-planer/MulighedernesNordjylland_RegionalUdviklingsstrategi_2020_2023_tilgaengeligg.ashx?la=da

Strategi for energi og ressourcer for kommunen som organisation (vedtaget marts 2021):
<https://thisted.dk/Politik/PolitikkerOgPlaner/-/media/POLITIK/PolitikkerStrategier/Strategier/Strategi%20for%20energi%20og%20ressourcer%20for%20kommunen%20som%20organisation.pdf>

Thisted Kommune, <https://www.thisted.dk/>

Thisted Kommunes overordnede politiker 2023 - 2026 (vedtaget sept. 2022):
<https://issuu.com/thistedkommune/docs/politikker2023-2026>

Tjek dit net, <https://tjekditnet.dk/>

Trap. Lex.dk. https://trap.lex.dk/?gclid=EAlalQobChMIquKq6cHd_AIVx5rVCh1XHQo4EAAYASAAEgLanPD_BwE

Danmarks Statistik/Statistikbanken:

Flere af de anvendte statistiske analyser er lagt i bilag 3, hvor statistiske informationer for DK, RN, Thisted og Morsø Kommuner er medtaget.

Beskæftigelse, RAS301, <https://www.statistikbanken.dk/20310>

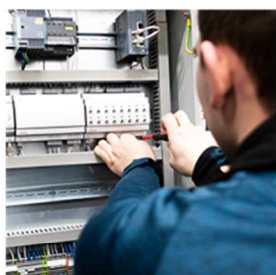
Alder, FOLKTA, <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/befolkning/befolkningstal>

Uddannelse, HFUDD11, <https://www.statistikbanken.dk/HFUDD11>

Arealanvendelse, AREALDK <https://www.statistikbanken.dk/AREALDK>

Idrætsforeninger og medlemstal, IDRFO01, <https://www.statistikbanken.dk/IDRFOR01>

Gennemsnitlig indkomst, INDKOP101, <https://www.statistikbanken.dk/INDKOP101>

Lokal Udviklingsstrategi

LAG & FLAG Thy-Mors
2023-2027

Finansieret af
Den Europæiske Union